شينجياڭ گازەتى سايتى http://kazakh.xjdaily.com

ادالدىعىن ومىرىمەن ورنەكتەدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

ٴومىر ۇزىلمەي، كۇرەس توقتامايدى

اۆتونوميالى رايوندىق ٴتارتىپ تەكسەرۋ كوميتەتى، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كوميتەتىنىڭ تەكسەرۋ ـ تەكتەۋ ورتالىعىندا بىرنەشە «ىزدەنۋ» جۋرنالى، «جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ توقسان جىلدىعى» جەلىلەس كىتابى جانە قاراۋ كەرەك بولعان ٴبىر توپ حۇجات جاسارات ماقسۇتتىڭ كوزى تىرىسىندە جاتقان جاتاعىنداعى ۇستەلگە رەپ ـ رەتتى قويىلعان، مۇنىڭ ىشىندەگى ٴبىر حۇجاتتىڭ پاراعى اشىلىپ، بەكىتۋ جازۋعا دايىندالعان ەكەن.

بۇل جەر ٴارى ونىڭ كەڭسەسى، ٴارى ونىڭ دەمالىس ٴۇيى.

"ۇستەلدەگى مىنا حۇجاتتار ونىڭ ادەتتەگى وقىپ بەكىتۋ مولشەرىنىڭ از ٴبولىمى عانا". اۆتونوميالى رايوندىق ٴتارتىپ تەكسەرۋ كوميتەتى، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كوميتەتى 8 ـ تەكسەرۋ ـ تەكتەۋ كەڭسەسىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى يان بيڭجى بىلاي دەدى: كوپتەگەن حۇجاتتار دەرەۋ بەكىتىلىپ، جولدانۋ كەرەك، تاعى كوپتەگەن مازمۇندار ماڭىزدى ىستەر مەن قىزمەتتەرگە سايادى، كورە سالۋمەن بىتەتىن شارۋا ەمەس، تاعى قاتىستى قىزمەتكەرلەردەن جاعداي ۇعىسىپ، پىكىر اۋدىسىپ، ىشكەرىلەي وي جۇگىرتۋ كەرەك.

كۇندەلىكتى ىستەر قىزمەتىنەن تىس، جاسارات ماقسۇت اناعۇرلىم كوپ زەيىن ـ زەردەسىن دەلونى تەكسەرىپ بىتىرۋگە قويدى. "ٴار كۇنى كەشتە ول ٴارقايسى ارناۋلى دەلو گرۋپپالارىنا بارىپ، كوپشىلىكپەن بىرگە دەلو جاعدايىنا تالداۋ جاساپ، كوپشىلىكتىڭ باسىمەن جەڭىلدەتىپ، جىگەرلەندىرىپ كەتەتىن". اۆتونوميالى رايوندىق ٴتارتىپ تەكسەرۋ كوميتەتى، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كوميتەتى 10 ـ تەكسەرۋ ـ تەكتەۋ كەڭسەسىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى مو ۋيلي بىلاي دەدى: "تەكسەرۋ ـ تەكتەۋ ورتالىعىنىڭ ٴاربىر ارناۋلى دەلولارىن ول ٴبىر ـ بىرلەپ جەتكىزىپ، ىلعي تاڭعى ساعات 3 ــ 4كە دەيىن ٴجۇرىپ، ارەڭ دەمالۋشى ەدى".

مو ۋيلي ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ ورگانىندا 15 جىل قىزمەت ىستەدى، مۇنداي كورىنىستى ول ۇنەمى كورەتىن. "15 جىلدان بەرى جاسارات شۋجي دەرلىكتەي ٴبىر كۇن دە دەمالىپ كورمەدى". مو ۋيلي بىلاي دەدى: مۇنداي تاباندىلىقتى وسى قىزمەتكە شىنايى سۇيىسپەنشىلىك بولماسا، پارتياعا ادالدىق بولماسا، ىستەي الۋ مۇمكىن ەمەس".

بولشەكتەۋشىلىككە قارسى تۇرۋ، شىرىكتەسۋگە قارسى تۇرۋ كۇرەسى ــ ٴتۇتىنسىز شايقاس.

اۆتونوميالى رايوندىق ٴتارتىپ تەكسەرۋ كوميتەتى، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كوميتەتى 7 ـ تەكسەرۋ ـ تەكتەۋ كەڭسەسىنىڭ كادرى جۇۋ زىمينىڭ ەسىندە انىق ساقتالعان، 2018 ـ جىلى 6 ـ ايدا اۆتونوميالى رايوندىق ٴتارتىپ تەكسەرۋ كوميتەتى، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كوميتەتى اۆتونوميالى رايونداعى تارتىپكە، زاڭعا قايشىلىق جاسادى دەپ كۇمان تاعىلعان مەڭگەرمە دارەجەلى ٴبىر كادرعا تەكسەرۋ ـ تەكتەۋ جۇرگىزگەندە، ٴبىر ايعا جەتپەيتىن ۋاقىت ىشىندە ارناۋلى دەلو گرۋپپاسى وسى وبيەكتىنىڭ باسقالاردىڭ مال ـ مۇلكىن الۋ، بەلگىلەمەگە قايشىلىق جاساپ، قىلمىس كوماندىسىن قويا بەرۋ سياقتى ماسەلەلەرىن نەگىزىنەن تەكسەرىپ انىقتايدى.

ارناۋلى دەلو گرۋپپاسىنداعىلار ەرەكشە قۋانىپ جاسارات ماقسۇتقا مالىمەت بەرگەندە، ول اسا بايسالدىلىقپەن بىلاي دەپ سۇرايدى: "ٴىسىرا، جالاڭ 'اقشا الىپ ٴىس ٴبىتىرۋ' سىندى ەكونوميكالىق ماسەلە مە، الدە وسىنى بۇركەنىش ەتكەن باسقالاي قاسكۇنەمدىك پە؟ ٴبىز، ٴسوزسىز، ماسەلەنىڭ استارىنداعى ماسەلەگە كوز جەتكىزۋىمىز كەرەك".

جاسارات ماقسۇت شينجياڭ ساياسي ـ زاڭ كادرلارى مەكتەبىنىڭ ساياسي ـ زاڭ ماماندىعىنان وقۋ بىتىرگەن، وقۋ بىتىرگەن سوڭ بيڭتۋاننىڭ قوعام حاۋىپسىزدىگى تاراۋلارىندا 3 جىلدان استام ۋاقىت قىزمەت ىستەگەن، مول دەلو ٴبىتىرۋ تاجىريبەسى مەن قۇبىلىستاردى پارىقتاۋ قابىلەتى بار. "جاسارات شۋجي ىزدەن ٴاربىر دەرەكتى، ٴسوزسىز، سوڭىنا دەيىن قادالاۋدى تالاپ ەتەتىن، ٴدال ونىڭ وسىنداي پارتيانىڭ ىستەرىنە بولعان ادالدىعى مەن جاۋاپكەرشىلىگىنىڭ ارقاسىندا، اقىرى دەلونىڭ شىن سىرى اشىلىپ، ٴبىز تالاي جىل جاسىرىنىپ جاتقان 'ەكىبەتكەيدى' تەكسەرىپ انىقتادىق"، ـ دەدى جۇۋ زىمين تانىستىرىپ.

ٴومىر ۇزىلمەي، كۇرەس توقتامايدى. ٴومىرىنىڭ ەڭ سوڭعى بىرنەشە كۇنىندە جاسارات ماقسۇت اۋەلگىدەي تاباندىلىقپەن 2 ايماق، وبلىستىڭ ٴتارتىپ تەكسەرۋ كوميتەتى، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كوميتەتىندەگى قاتىستى جولداستارمەن سويلەستى. سويلەسۋدەن 3 كۇن بۇرىن ول تاعى ارنايى "ٴبىر ادامعا ٴبىر جوبا، ٴبىر ادامعا ٴبىر مازمۇن" قىزمەت تالابىن قويىپ، شاقىرىپ الىپ سويلەسۋ قىزمەت جوباسىن، حاۋىپسىزدىك جوباسىن، شاقىرىپ الىپ سويلەسۋ جەلىسىن ٴبىر ـ بىرلەپ بەكىتىپ، وتكەلدى ۇستاپ، قايتا ـ قايتا تۇزەتۋ پىكىرىن ورتاعا قويدى.

ٴومىرىنىڭ ەڭ سوڭعى ساتىندە، جاسارات ماقسۇت اۋەلگىدەي ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ قىزمەتىنىڭ ٴبىرىنشى شەبىندە تاباندىلىقپەن تۇرىپ، پارتيا ىستەرىنە دەگەن شەكسىز ادالدىعىن ومىرىمەن جازدى.

ٴبىرىنشى شەپتە اتويلاپ، ٴبىلىمىن جالعاستىرا بەردى

جاسارات ماقسۇت اۆتونوميالى رايوننىڭ ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ جۇيەسىندەگى "ساقا جاۋىنگەر". 1988 ـ جىلى ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ جۇيەسىنە كىرگەنىنەن بەرى، ول ٴبىرىنشى شەپتە ابدەن شىنىعىپ ـ شىڭدالىپ، وسى جۇيەدەگى "وتكىر قانجارعا" اينالدى.

بىرنەشە 10 جىلدان بەرى، ول ارناۋلى دەلو گرۋپپاسىن باستاپ، قىرۋار دەلونى تەكسەرىپ ٴبىتىردى، شەشۋشى ساتتەردە جانە قامال الۋ كەزەڭدەرىندە، ول قاشاندا اتويلاپ العا شىعىپ، ىرىقتىلىقپەن جاۋاپكەرشىلىك ارقالاپ، ەڭ ماشاقاتتى تۇيىندەردەن تايسالماي، ەڭ قيىن قامالدى الىپ، قامالدى المايىنشا العان بەتىنەن قايتپادى، تولىق جەڭىسكە جەتپەيىنشە استە تىنبادى.

كەلەلى، اۋىر دەلونى شەشۋ ٴۇشىن، جاسارات ماقسۇت كەزىندە ارناۋلى دەلو گرۋپپاسىن باستاپ، بۇكىل رايونداعى 20 نەشە جىلدان بەرگى قاتىستى دەلولاردىڭ دەرەگىنە قايتا ـ قايتا تالداۋ جاساپ، تۇجىرىمداپ، ساتى ـ ساتى بويىنشا دەن قويا تالداۋ جاساپ، باس ـ اياعىن تولىق زەرتتەپ، شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن باياندى تىنىشتىعىنا ىقپال جاسايتىن ۇلى وسپە كومەسكى قاتەرىن قازىپ شىقتى.

جاسارات ماقسۇت ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كادرلارىنىڭ جەتىلۋىنە دە ەرەكشە كوڭىل ٴبولدى، ەكىنىڭ بىرىندە ىرىقتىلىقپەن كادرلارعا ساياسات نازارىيالارىن، دەلونى ٴبىتىرۋ اسەرىن جانە امالياتتىق تاجىريبەلەرىن ۇيرەتتى. "بۇكىل رايونىمىزداعى ٴار دارەجەلى ٴتارتىپ تەكسەرۋ كوميتەتىندەگى، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كوميتەتىندەگى دەلو ٴبىتىرۋ تىرەكتىلەرىنىڭ ٴبارى جاسارات شۋجيدەن تاربيە العان دەپ ايتساق تيتتەي دە ارتىق كەتپەيدى"، ـ دەدى اۆتونوميالى رايوندىق ٴتارتىپ تەكسەرۋ كوميتەتى، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كوميتەتى 9 ـ تەكسەرۋ ـ تەكتەۋ كەڭسەسى 1 ـ باسقارماسىنىڭ ورىنباسار باستىعى ۋاڭ ۋي.

ۋاڭ ۋي يگىلىگىن كورۋشىلەردىڭ ٴبىرى. 2005 ـ جىلى ۋاڭ ۋي ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ جۇيەسىنە العاش كىردى. سول كەزدە سويلەسۋ مولشەرى ەداۋىر كوپ بولاتىن، ول سياقتى جاڭادان كەلگەندەر دە ەداۋىر كوپ ەدى. سويلەسەتىن وبيەكتىلەردىڭ دەنى "ۇلكەن باسشىلار"، جاڭادان كەلگەندەردىڭ قاۋقارىنىڭ جەتكىلىكتى بولمايتىندىعى انىق ەدى. "جاسارات شۋجي سول كەزدە 1 ـ ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كەڭسەسىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى بولاتىن، ول ٴبىز جاستاردى باستاپ، سويلەسەتىن وبيەكتىلەرمەن ٴبىر ـ بىردەن سويلەسەتىن. كەشتە ٴبارىمىز بىرگە وتىرىپ تالقى جۇرگىزەمىز، ول ٴوزىنىڭ باسىنان كەشكەندەرىن ايتىپ، بىزگە سويلەسۋدىڭ اياقسىز قالۋىنىڭ سەبەبىنە ٴبىر ـ بىردەن تالداۋ جاساپ بەرەتىن ٴارى سويلەسۋ شەبەرلىگى مەن ٴتاسىلىن ۇيرەتەتىن". بۇل ۋاڭ ۋيدىڭ ەسىندە كۇنى كەشەگىدەي سايراپ تۇر. سول كەزدە جاسارات ماقسۇت: "ەستەرىڭدە بولسىن، سويلەسكەندە سەندەر پارتياعا، ۇيىمعا ۋاكىلدىك ەتەسىڭدەر"، ـ دەپ قايتا ـ قايتا دارىپتەيتىن. "بۇل ٴسوز ٴبىزدىڭ كۇشتى سەنىم ورناتۋىمىزعا دەم بەردى ٴارى ٴبىزدىڭ بۇدان كەيىنگى دەلو بىتىرۋدەگى بەرىك سەنىمىمىزگە اينالدى"، ـ دەدى ۋاڭ ۋي.

جاسارات ماقسۇت كوپشىلىككە دەلونى قالاي ٴبىتىرۋدى ۇيرەتۋمەن قاتار، كوپشىلىككە وي ٴورىسىن قالاي كەڭەيتۋدى دە ۇيرەتتى. "دەلو ٴبىتىرۋ بارىسىندا قيىنشىلىققا جولىققاندا قايتۋ كەرەك؟ جاسارات شۋجي امال تاپ دەپ قاراپ وتىرمايتىن، قايتا كوپشىلىكپەن بىرگە امال قاراستىراتىن. ول ۇنەمى كوپشىلىكپەن اڭگىمەلەسىپ تۇراتىن، اڭگىمەلەسۋ بارىسىندا يدەيامىزدان ۇشقىن قاۋلاپ، ناتيجەگە قول جەتكىزەتىن شابىت تاباتىنبىز"، ـ دەدى يان بيڭجى، ـ "ول ۇيرەتكەن ۇستانىمدار يگىلىگىمىزگە ماڭگى جارايدى".

قايتپاس قايسار، شىنايى ادال رۋح

جاسارات ماقسۇتتىڭ ومىرىندەگى قانشا دەلو بىتىرگەندىگىن، قانشالاعان ٴىرىپ ـ شىرىگەندەردى جانە ۇلتتىق بولشەكتەۋشى ەلەمەنتتى تەكسەرىپ ٴبىر جايلى ەتكەندىگىن ەشكىم دە انىق بىلمەيدى. ايتسە دە ول ٴوزىنىڭ كوپتەگەن ادامنىڭ "كوزىنە قادالعان تىكەن" ەكەندىگىن ابدەن بىلەدى، الايدا ول جاسقانعان ەمەس. ول ۇنەمى: "مەن پارتيا مەن حالىقتى قانشالىقتى قىزۋ سۇيسەم، وسى ۇلتتىق بولشەكتەۋشى ەلەمەنتتەرگە سونشالىقتى كەكتەنەمىن! ۇلتتىق بولشەكتەۋشى ەلەمەنتتەردىڭ كوزى جوعالمايىنشا، وتانىمىزدىڭ شينجياڭنا مۇلدە تىنىشتىق جوق!"، ـ دەيتىن.

ٴبىر جىلى ايماق، وبلىستارعا بارىپ بولشەكتەۋشىلىككە قارسى تۇرۋ دەلولارىن العاشقى ادىمدا تەكسەرۋ قىزمەتىن ىستەگەندە، سويلەسەتىن وبيەكتى ەرەكشە ەلەۋرەدى، ول جاسارات ماقسۇتقا: "سەندەردىڭ دە اكە ـ شەشە، بالا ـ شاعالارىڭ بار، ٴوز ىستەرىڭدى دە ويلاڭدار، تىم شەكتەن اسىرىپ جىبەرمەڭدەر"، ـ دەپ ايباي سالادى. سول كەزدە اۆتونوميالى رايوندىق ٴتارتىپ تەكسەرۋ كوميتەتى، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كوميتەتى 10 ـ تەكسەرۋ ـ تەكتەۋ كەڭسەسى 2 ـ باسقارماسىنىڭ ورىنباسار باستىعى چىن حۋي سويلەسۋگە جاسارات ماقسۇتپەن بىرگە بارعان بولاتىن. چىن حۋي: "وسى سوزدەردى ەستىگەندە، جاسارات شۋجي تيتتەي دە جاسقانبادى، ول بۇل ادامدى قاتاڭ جازعىرىپ، ەڭ سوڭىندا وسى ادامنىڭ ساعىن سىندىردى"، ـ دەدى. قايتپاس قايسارلىق چىن حۋيدى ٴسۇيىندىردى.

جاسارات ماقسۇتتىڭ قايتپاس قايسارلىعى قالاي شىڭدالعان؟ ونىڭ ەرتەدەگى كەشىرمەسىنەن جاۋاپ تابۋعا بولاتىن شىعار.

جاسارات ماقسۇتتىڭ اكە ـ شەشەسى بىردەي كوممۋنيستىك پارتيا مۇشەسى، اكەسى كوزى تىرىسىندە اۆتونوميالى رايوندىق وقۋ ـ اعارتۋ شۋەيۋانى پارتكومىنىڭ شۋجيى، شەشەسى زەينەتكە شىعۋدان بۇرىن اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم پارتيا مەكتەبىنىڭ كادرى بولاتىن. "جاسارات شۋجي كەزىندە بىزگە وتباسىنىڭ ەرەكشە مەيىرىمدى ەكەندىگىن، اكە ـ شەشەسىنىڭ پارتياعا دەگەن سۇيىسپەنشىلىگى وزىنە تەرەڭ ىقپال جاساعاندىعىن، ٴتالىم بەرگەندىگىن ايتقان بولاتىن. وتكەن عاسىردىڭ 80 ـ جىلدارىندا قوعامدا پايدا بولعان كەيبىر قاتە وي اعىمىنا مەڭزەس، اكەسى وعان دۇرمەككە ىلەسپەۋدى، اداسپاۋدى ايقىن ايتىپتى. بۇل ونىڭ مۇرات ـ سەنىمىن اناعۇرلىم بەكەمدەپتى"، ـ دەدى يان بيڭجى.

وسىنداي مۇرات ـ سەنىممەن جاسارات ماقسۇت پارتياعا كىرۋ وتىنىشىنە بىلاي دەپ جازادى: ادام ومىرىندە ارمان بولماسا بولمايدى. ىنساناسى، العا ىلگەرىلەۋ بەتالىسى جوق ٴومىردىڭ ٴمانى جوق. ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كادرى رەتىندە، مەن جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنا ەرتەرەك مۇشە بولىپ، حالىققا، وتانعا اناعۇرلىم پايدالى ادام بولۋدى اڭسايمىن...

ٴبىر ـ بىرلەگەن داڭقتار ونىڭ ادالدىعىنا جانە ۋادەسىنە كۋا بولدى ــ قىزمەتكە قاتىناسقانىنان بەرى، ول ىلگەرىندى ـ كەيىندى تالاي رەت تاڭداۋلى كوممۋنيستىك پارتيا مۇشەسى، ۇزدىك كادر، وزات قىزمەتكەر بولىپ باعالاندى، ۇلكەن دەلولاردى، ماڭىزدى دەلولاردى تەكسەرىپ بىتىرگەندىكتەن داڭقپەن 1 ـ دارەجەلى، 2 ـ دارەجەلى ەڭبەك كورسەتتى...

جاسارات ماقسۇتتىڭ كوزى تىرىسىندەگى ىستەردى ەسكە العاندا، كوپتەگەن ادام ونىڭ كوزى تىرىسىندە ەڭ ۇناتاتىن «قىزىل جۇلدىز مەنى كۇرەس جۇرگىزۋگە باستايدى» ٴانىن ۋادەلەسىپ قويعانداي ەسكە الدى.

بۇل ٴبىر ٴان عانا بولماستان، ونىڭ ٴومىرىنىڭ ەڭ شىنايى بەينەسى.

تىڭداڭىزشى، شاعىن ٴانى تىلشىلىك دىستىۋ بولمەسىندە: "قىزىل جۇلدىز جارقىراپ، مەنى كۇرەس جۇرگىزۋگە باستايدى..."، ـ دەپ ٴان داۋسى كوتەرىلدى.

بۇل ٴان كوپتەگەن ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كادرلارىنىڭ جۇرەگىندەگى اڭگە اينالدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ كەزىندە قالىپتى جۇمىس باستاماعان، جۇمىستى قالپىنا كەلتىرمەگەن كاسىپورىندارعا قاراتا، نەگىزگى ەلەكتر اقىسىن ەسەپتەۋ تاسىلىندە پەريودىن وزگەرتۋ جانە سىيىمدىلىعىن ازايتۋ (ۋاقىتشا توقتاتۋ) ۋاقىت شەكتەمەسى شەكتەۋى كەڭەيتىلەدى، ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ قاجەتىن قاناعاتتاندىرۋ ٴۇشىن ٴوندىرىس قۋاتىن كەڭەيتكەن كاسىپورىندارعا قاراتا، ٴىس جۇزىندەگى ەڭ كوپ ەلەكتر پايدالانۋ مولشەرى توقتامداعى ەڭ كوپ قاجەت مولشەرىنىڭ شەكتەمەسىنە ۇشىرامايدى، اسىپ كەتكەن ٴبولىمى ناقتى جاعداي بويىنشا ەسەپتەلەدى؛ ىندەت ىقپالىنا ۇشىراپ، ٴوندىرىس تيجاراتىندا ۋاقىتشا قيىنشىلىق تۋىلىپ، ٴوندىرىس تيجاراتىنا قاجەتتى ەلەكتر اقىسىن تولىق تاپسىرا المايتىن ورتا، شاعىن، ۇساق كاسىپورىنداردىڭ كەزەڭگە ٴبولىپ كەشىكتىرىپ تاپسىرۋدى ٴوتىنىش ەتۋىنە بولادى، كەشىكتىرىپ تاپسىرۋ كەزىندە "اقى تاپسىرماعانىمەن قامداۋدى توقتاتپاۋ" ساياساتى اتقارىلادى.

1 ـ توقساندا تۇتاس شينجياڭدا ەنەرگيانى كوپ سارىپ ەتەتىن كاسىپ سالالارىنان سىرت، ادەتتەگى ونەركاسىپ ـ ساۋدا كاسىبى، سوندا ـ اق باسقا دا ەلەكتر باعاسى مەن ٴىرى ونەركاسىپ ەلەكتر باعاسى تومەندەتىلەتىن ەلەكتر پايدالانۋشىلار 670 مىڭ بولىپ، تومەندەتىلگەن اقى سوماسى 96 ميلليون 265 مىڭ 900 يۋان بولدى؛ قولداۋ سياقتى ەكى ٴتۇرلى تۇزىمدەگى ەلەكتر باعا ساياساتى بويىنشا ەلەكتر پايدالانۋشىلاردان تومەندەتكەن ەلەكتر اقى شىعىنى 10 ميلليون 501 مىڭ 900 يۋان بولدى. جالپى 114 ورتا، شاعىن، ۇساق كاسىپورىنعا بىتىرگەن ەلەكتر اقىسىن كەشىكتىرىپ تاپسىرۋ سوماسى 74 ميلليون 732 مىڭ 400 يۋان بولىپ، 114 كاسىپورىندى قىسقا مەرزىمدى ٴوسىمسىز قارىز اقشامەن قامداۋمەن بارابار بولىپ، كاسىپورىننىڭ ناق اقشا اينالىمى كەمشىل بولۋ ماسەلەسىن جەڭىلدەتتى.

قاتىستى قولداۋ ساياساتىن اتقارۋ 6 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى اياقتالادى، ساياساتتىڭ پايداسىن يگىلىكتەنەتىن قارىدارلار مەجەمەن 850 مىڭنان اسىپ، كاسىپورىنداردىڭ جالپى ەلەكتر اقى شىعىنى 504 ميلليون يۋان تومەندەتەدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ٴداري شيكىزاتى، اۋىز ەرتىندى سياقتى ٴداري ٴپىشىندەرىنىڭ ورتا كولەمدى سىناق لەنياسى بار، كەمەلدى اسپاپتار، جابدىقتار جانە تاجىريبە ورتاسى جاڭا ٴدارىنى زەرتتەپ اشۋعا پارمەندى قولداۋ ازىرلەدى. قازىر شينجياڭ بيولوگيالىق ٴداري ـ دارمەكتەردە جاڭالىق اشۋ، زەرتتەۋ ورنى 9 ٴتۇرلى جاڭا ٴدارى جونىندە زەرتتەۋ ورىستەتۋدە، ٴنازالا تۇيىرشىگى ٴبىرىنشى بولىپ كلينيكالىق سىناق ەتۋگە بەكىتىلگەن ٴدارى بولدى.

اۆتونوميالى رايوندىق ٴدارى ـ دارمەك باقىلاۋ ـ باسقارۋ مەكەمەسىنىڭ بەرگەن ساندى مالىمەتتە كورسەتىلۋىنشە، 2004 ـ جىلدان قازىرگە دەيىن شينجياڭنىڭ جەرگىلىكتى كاسىپورىندارىنان مەملەكەتتىڭ ٴدارى ـ دارمەكتى كلينيكادا سىناق ەتۋ بەكىتۋىنە يە بولعان تۇردەن 27سى بار، بازارعا شىعارۋعا بەكىتىلگەن جاڭا دارىدەن ("مەملەكەت ٴدارى بەكىتۋ كۋالىگى" بەكىتۋ حۇجات ٴنومىرى) 6سى بار ەكەن.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ۇعىسۋعا قاراعاندا، قۇرىلىس نىساندارىنىڭ ورتاعا ىقپالىن باعالاۋدى تەكسەرىپ بەكىتۋدىڭ ۇنامدى تىزىمدىگىن جاساپ اتقارۋدا، بىرىنشىدەن، ۋلى، زالالدى، سونداي ـ اق قاتەرلى زاتتارعا سايمايتىن قامبالاردى، زات اينالىمى، جەتكىزۋ كاسىبى سىندى 10 ۇلكەن 30 شاعىن كاسىپ سالاسى نىساندارىنىڭ ورتاعا ىقپالىن تەكسەرىپ بەكىتۋدى كەشىرىم ەتۋ، باسقارۋ سىناق ٴتۇيىنى كولەمىنە ەنگىزىپ، ورتاعا ىقپالىن باعالاۋ راسىمياتتارىن ٴبىتىرۋدى كەشىرىم ەتۋ؛ ەكىنشىدەن، قورشاعان ورتاعا جاسايتىن ىقپالىن باعالاۋدا جالپى جاقتان مەڭگەرۋگە بولاتىن، ىندەتتىڭ ىقپالىنا ٴبىرشاما كوپ ۇشىراعان، جۇمىستاندىرۋ شوعىرلى بولعان حالىق تۇرمىسىنا قاتىستى ينجەنەريالىق قۇرىلىستاردى، قوعامدىق ىستەر مەن قىزمەت وتەۋ كاسىبى سياقتى 17 ۇلكەن تۇردەگى 44 شاعىن كاسىپ سالاسى نىساندارىنىڭ ورتاعا ىقپالىن باعالاۋدى حابارلاۋ، ۋادە بەرۋ ٴتۇزىمىن تەكسەرىپ بەكىتۋ رەفورماسى سىناق ٴتۇيىنى كولەمىنە ەنگىزدى.

"باقىلاۋ، زاڭ اتقارۋ ۇنامدى تىزىمدىگىن جاساۋدىڭ ماقساتى ــ قورشاعان ورتانى باقىلاۋ ـ باسقارۋ ٴادىسىن ساپالاندىرىپ، قورشاعان ورتانى پارىقتى باقىلاۋ ـ باسقارۋدى تياناقتاندىرىپ، زاڭ اتقارۋ بايلىق قاينارىن عىلمي ورنالاستىرىپ، زاڭعا بويسۇناتىن كاسىپورىنداردى "جۇمىس بولماسا مازالاماۋ"، زاڭعا قايشىلىق جاساعان كاسىپورىندارعا "قاتاڭ ايبار كورسەتۋ". اۆتونوميالى رايوندىق ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋ مەڭگەرمەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى ما حۇڭجۇن مىنانى ٴبىلدىردى: ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ كەزىندە، اۆتونوميالى رايونىمىزداعى ٴار دارەجەلى ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋ تاراۋلارى لاستانۋدى جاپپاي تەكسەرۋدىڭ ەڭ جاڭا تىزىمدىگىنە ۇشتاستىرىپ، ٴىشىنارا كاسىپورىنداردىڭ زاڭ اتقارۋىن جۇمىس باسىندا تەكسەرۋدى كۇشىنەن قالدىرىپ، سىرتتاي باقىلاۋ ـ باسقارۋ فورماسىن جولعا قويىپ، جەلىدە باقىلاۋ ـ مەڭگەرۋ، لاس زاتتاردى شىعارۋعا رۇقسات ەتۋ كۋالىگى جاعدايىنا تالداۋ جاساۋ سياقتى تاسىلدەردەن پايدالانىپ، سىرتتاي تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، ۇنامدى تىزىمدىك جاساۋدى بەلسەنە ىلگەرىلەتتى.

تاماشا تازالىق ادەتىن سانالى ارەكەتكە اينالدىرايىق

(باسى 1 ـ بەتتە)

وندا ٴوزىمىزدىڭ قورعانىس شەبىمىزدى بوساڭسىتىپ، ۆيرۋستىڭ "شابۋىلداۋىنا" ورايى ازىرلەپ بەرگەنىمىز تەك بولامىز. ٴوزىمىزدىڭ، وتباسىمىزداعىلاردىڭ، وزگەلەردىڭ سالاماتتىعى ٴۇشىن، ٴسوز جوق، باستان ـ اياق اباي بولىپ، كەيبىر نەگىزگى تازالىق، ساقتانۋ ـ قورعانۋ شارالارىن، ٴسوز، جوق، بۇلجىتپاي تياناقتاندىرۋىمىز كەرەك.

ٴىس جۇزىندە، اقاۋسىز تۇرمىس ٴتاسىلىن جەتىلدىرۋ، تاماشا تازالىق ادەتىن قالىپتاستىرۋ ٴارقانداي ۋاقىتتا دا سالاماتتىقتى ساقتاۋدىڭ، اۋرۋدان ساقتانۋدىڭ ٴونىمدى ٴتاسىلى. زەرتتەۋدەن ادام دەنەسىنىڭ اقاۋسىزدىعىنا ىقپال جاسايتىن فاكتورلاردىڭ ىشىندە ٴىس ـ ارەكەت پەن تۇرمىس ٴتاسىلى 60%تى ۇستايتىندىعى بايقالعان. سوندىقتان ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ كەزىندە ٴبىز قالىپتاستىرعان كەيبىر تاماشا تازالىق ادەتتەرىمىزدى ۇزدىكسىز ساقتاۋىمىز اسا قاجەتتى، ونى تۇتاس قوعامنىڭ سانالى ارەكەتىنە اينالدىرىپ، سالاماتتى شينجياڭ قۇرۋعا بەرىك نەگىز قالاۋىمىز كەرەك.

("لەپتى لەبىز" ماقالا قابىلداۋ حات ساندىعى: xjrbplb@126.com)